

ابلاغ چیست؟

ابلاغ در لغت به معنای رسانیدن نامه یا پیام و ایصال آمده است.

ابلاغ در لغت به معنای رسانیدن نامه یا پیام و ایصال آمده است.

ابلاغ را می توان مطلع ساختن مخاطب از مفاد ورقه قضایی طبق تشریفات قانونی تعریف نمود. ابلاغ را با توجه به مواد 302 و 306 ق. آ. د. مدنی می توان به ابلاغ واقعی و قانونی تقسیم نمود.

ابلاغ واقعی، وقتی تحقق می گردد که ورقه موضوع ابلاغ طبقه تشریفات قانونی به شخص مخاطب در مورد اشخاص حقیقی یا به شخصی که صلاحیت وصول ورقه را دارد در مورد اشخاص حقوقی توسط ماموری که مسوول اجرای امر ابلاغ می باشد تحویل و رسید دریافت و مراتب گزارش گردد.

ابلاغ قانونی، در مواردی تحقق می یابد که تسلیم اوراق به اشخاص مزبور میسر نبوده و مطلع نمودن آنها از مفاد ورقه طبق تشریفات قانونی به طریقی غیر از تحویل به مخاطب به اطلاع او رسانده شود. از این رو قانون گذار تشریفات دیگری را پیش بینی نموده که با رعایت آنها مفاد اوراق به اطلاع مخاطب رسانده شود و یا چنین فرض شود که او آگاه شده است.

نکته: چنانچه امری که مستلزم آگاهی قبلی اصحاب دعوا است بدون ابلاغ صحیح به هر یک از آن ها معمول گردد علی الاصول باطل و بلااثر بوده و تخلف انتظامی محسوب است.

نکته: ابلاغ اوراق مشمول مقرراتی است که در زمان انجام آن لازم الاجراء است در حقیقت این دسته از مقررات نیز اثر فوری دارند.

نکته: در صورت فقدان مأمورین ابلاغ، ابلاغ توسط ضابطین دادگستری انجام می شود.

نکته: سابقه ابلاغ پرونده، به ترتیب مواد مصرحه در قانون، صورت می گیرد. اوراق همواره به همان محل سابق ابلاغ می شود مگر در خصوص ماده 79 ق. آ. د. مدنی.

نکته: ابلاغ اوراق به اشخاص صغیر، مجنون و... باید حسب مورد به ولی یا قیم آن ها انجام شود.

اوراق مشمول مقررات ابلاغ:

1- دادخواست و اخطاریه دعوت به جلسه دادرسی.

2- اظهارنامه.

3- احضاریه گواه.

4- دادنامه و سایر اوراق رسمی.

5- رأی مرحله تجدیدنظر.

6- اجرائیه ماده 8 قانون اجرای احکام.

7- اوراق، احکام و تصمیمات دیوان عدالت اداری.

در صورت فقدان مأمورین ابلاغ، ابلاغ توسط ضابطین دادگستری انجام می شود همچنین با توجه به ماده 114 ق. آ. د. کیفری ابلاغ در آیین دادرسی کیفری برابر آ. د. مدنی می باشد و همچنین است رعایت مقررات ابلاغ در رسیدگی به تخلفات اداری.

نکته: مقررات ابلاغ آیین دادرسی مدنی تشکیل دهنده قاعده عام ابلاغ اوراق است و چنانچه در مواردی مقررات ابلاغ صراحتاً استثنا نشده باشد مقررات آ. د. مدنی در مورد ابلاغ لازمه رعایه است.

ماده 68 قانون آیین دادرسی مدنی:

1- مأمور ابلاغ باید شرایط ماده 82 ق. آ. د. مدنی را رعایت نماید و در حقیقت گزارش مأمور است که به ابلاغ اعتبار می دهد.

2- در خصوص امتناع مخاطب، چنانچه در غیر از محل تعیین شده (نشانی) مأمور ابلاغ بخواهد ابلاغ را انجام دهد و مخاطب امتناع نماید مأمور ابلاغ نمی تواند این امتناع را قید کند و اوراق را ابلاغ شده تلقی نماید و چنین اقدامی ابلاغ محسوب نمی گردد.

محل ابلاغ اوراق:

اصل:

اقامتگاه خواهان و علی الاصول خوانده در دادخواست تعیین شده است. پس دادخواست حاوی نشانی اصحاب دعوا و اقامتگاه آنان می باشد. این نشانی بر اساس تبصره یک ماده 68 ق. آ. د. مدنی ممکن است محل کار و یا سکونت اصحاب دعوا باشد. به هر حال نشانی مندرج در ابلاغ نامه می بایست مطابق با محتویات پرونده باشد. بنابراین علی الاصول نشانی مندرج در دادخواست یا وکالت نامه (در مورد وکلا) ملاک عمل قرار خواهد گرفت.

استثنائات:

الف- ابلاغ اوراق در شهر مقر دادگاه (ماده 78 ق. آ. د. مدنی).

ب- ابلاغ اوراق در نشانی مورد نظر مخاطب (مواد 79 و 80 قانون آ. د. مدنی و ماده 1004 قانون مدنی).

ج- ابلاغ اوراق به بانوان (تبصره 2 ماده 68).

د- ابلاغ اوراق به نشانی معرفی شده به اداره ثبت شرکت ها (تبصره 1 و 2 ماده 76) و همچنین ابلاغ اوراق به اداره تصفیه امور ورشکستگی یا مدیر تصفیه (تبصره 2 ماده 76).

ماده 69 قانون آیین دادرسی مدنی:

تحويل گیرندگان اوراق منحصرأ باید از بستگان یا خادمان مخاطب باشند و تحويل اوراق در صورت عدم حضور مخاطب به اشخاصی به غیر از بستگان و یا خادمان مخاطب قانونی نمی باشد.

با توجه به ماده 82 قانون آیین دادرسی مدنی، مخاطب می تواند با اثبات تعارض منفعت با شخصی که اوراق را دریافت نموده از دادگاه درخواست نماید که ابلاغ را بلا اثر اعلام کند. آنچه مسلم است چنانچه اوراق، خود مبین این تعارض باشد، دادگاه می تواند ادعای مخاطب مبنی بر عدم اطلاع را با سهولت بیشتری بپذیرد.

مأمور ابلاغ باید شرایط ماده 82 ق. آ. د. مدنی را رعایت نماید و در حقیقت گزارش مأمور است که به ابلاغ اعتبار می دهد نکته: تحويل گیرندگان اوراق منحصرأ باید از بستگان یا خادمان مخاطب باشند. اگر چه درجه خویشاوندی در ماده 69 ق. آ. د. مدنی پیش بینی نگردیده است اما می توان با توجه به ملاک ماده 91 همان قانون قرابت سببی یا نسبی تا درجه سوم از هر طبقه را مشمول ماده دانست.

نکته: منظور از خادمان کسانی اند که با مخاطب رابطه خادم و مخدومی دارند از قبیل رئیس دفتر، منشی، سرایدار، خدمه منزل و ...

نکته: ابلاغ در ماده 69 ق.آ.د. مدنی قانونی می باشد.

نکته: تشخیص اهلیت بستگان و خادمان مخاطب برای گرفتن اوراق با مأمور ابلاغ می باشد.